

Bijlage 4 - Toelichting berekeningswijze besparingsopties Schakistbankieren

Volgen van marktrentes

Voor de berekening van de 20%-besparingsopties voor schakistbankieren is de verandering in het rentevoordeel voor de deelnemers van schakistbankieren als basis gebruikt. Het rentevoordeel voor de deelnemers van schakistbankieren wordt berekend door de tegoeden van de deelnemers te vermenigvuldigen met het renteverskil tussen schakistbankieren en de marktrentes. De tegoeden van de deelnemers van schakistbankieren over jaar 2023 zien er als volgt uit.

Tabel 1: Tegoeden deelnemers van schakistbankieren (in € mln)

	2023
Agentschappen	
Rekening-courant roodstand	3
Rekening-courant positief saldo	4.120
Deposito's	0
Leningen	8.679
RWT's en overig	
RC-roodstand	249
RC-positief saldo	21.681
Deposito's	1.302
Leningen	6.189
Decentrale overheden	
RC-positief saldo	14.746
Deposito's	2.306
Sociale fondsen	
RC-roodstand	0
RC-positief saldo	34.456

Het verschil in rentes tussen schakistbankieren en de markt staat beschreven in tabel 2.¹ Opvallend is dat de marktrentes over vrijwel de gehele linie minder voordelig zijn dan de rentes die geboden worden in de schakist. Het grootste verschil zit in de rekening-courant. Waar de vergeleken banken 0% rente² bieden op rekening-couranttegoeden werd in de schakist gedurende 2023 gemiddeld 3,19% rente geboden.

Tabel 2: Verschil in rentes tussen schakistbankieren en de markt (%-punt)

	Marktrentes 2023	Rentes SKB 2023	Renteverkil
Rekening-courant roodstand	3,69	3,19	0,50
Rekening-courant positief saldo	0,00	3,19	-3,19
Deposito (6 jaar)	2,50	2,69	-0,19
Lening (15 jaar)	3,13	2,87	0,26

Om het rentevoordeel voor deelnemers te berekenen worden de renteverkillen uit tabel 2 vermenigvuldigd met het volume aangehouden middelen uit tabel 1.

¹ Zie bijlage 3 rendement en risico schakistbankieren voor de herkomst van de rentes in de markt.

² Hoewel bij private banken de rekening-courantrente in 2023 doorgaans 0% was, was dit niet (altijd) het geval bij spaarrekeningen. In de berekening is echter uitgegaan van de rekening-courantrente.

Tabel 3: Rentevoordeel (€ x 1000) voor de deelnemers van Schatkistbankieren ten opzichte van de markt

	2023
Totaal	2.439.368
Agentschappen	154.008
Rekening-courant roodstand	15
Rekening-courant positief saldo	131.428
Deposito's	0
Leningen	22.565
RWT's en overig	711.434
RC-roodstand	1.245
RC-positief saldo	691.624
Deposito's	2.474
Leningen	16.091
Decentrale overheden	474.779
RC-positief saldo	470.397
Deposito's	4.381
Sociale fondsen	1.099.146
RC-roodstand	0
RC-positief saldo	1.099.146

Het totale rentevoordeel voor deelnemers is € 2,4 mld. Hierbij is de aanname dat deelnemers al hun tegoeden aanhouden op een betaalrekening indien hun middelen bij private banken zouden staan in plaats van in de schatkist.

Consistentie vergoede rekening-courantrente met DNB-rente

Eén van de besparingsopties die overwogen wordt in hoofdstuk 4 is om het depositotarief dat de Nederlandse Staat ontvangt van DNB door te geven aan deelnemers. Dit tarief was tot 1 mei 2023 het €STR tarief. Op 1 mei 2023 werd dit naar beneden bijgesteld met 20 basispunten. Indien wordt overgegaan naar dit rentetarief op de rekening-courant ziet het rentevoordeel voor deelnemers er als volgt uit:

Tabel 4 rentevoordeel (€ x 1000) deelnemers Schatkistbankieren waarbij de RC-rente 20 basispunten is verlaagd.

	2023
Totaal	2.289.866
Agentschappen	145.774
Rekening-courant roodstand	21
Rekening-courant positief saldo	123.188
Deposito's	0
Leningen	22.565
RWT's en overig	668.570
RC-roodstand	1.743
RC-positief saldo	648.262
Deposito's	2.474
Leningen	16.091
Decentrale overheden	445.287
RC-positief saldo	440.905
Deposito's	4.381

Sociale fondsen	1.030.234
RC-roodstand	0
RC-positief saldo	1.030.234

Het rentevershil wat dit oplevert bedraagt € 149,5 mln. Dit is een verandering ten gunste van de Staat. Ten opzichte van de rente-uitgaven van 2023 voor Schatkistbankieren (€ 2,542 mld) is dit een besparing van 5,9%.

Verplicht Schatkistbankieren voor onderwijsinstellingen

Eén van de scenario's die zijn doorgerekend bij het schatkistbankieren is het verplicht stellen van schatkistbankieren voor alle onderwijsinstellingen. De tegoeden van de onderwijsinstellingen die vrijwillig schatkistbankieren wordt naar rato van het marktaandeel opgehoogd als inschatting van de tegoeden van alle onderwijsinstellingen. In 2023 hebben de onderwijsinstellingen gezamenlijk een tegoed van € 10 mld. 29,7% van de onderwijsinstellingen was in 2022 vrijwillig deelnemer aan schatkistbankieren. Bij een marktaandeel van 100% voor onderwijsinstellingen zouden de totale rekening-couranttegoeden ongeveer € 33,7 mld bedragen, ervan uitgaande dat de gemiddelde tegoeden gelijk blijven. Dit houdt een stijging van € 23,7 mld in. De rekening-courant tegoeden van RWT's en overige deelnemers veranderen hierdoor van € 21,7 mld naar € 45,4 mld. Hierbij worden de roodstanden op de rekening-courant, deposito's en leningen van RWT's en overige deelnemers onveranderd gelaten. Alleen het positieve rekening-courantsaldo van RWT's en overige deelnemers wordt opgehoogd met € 23,7 mld. in dit scenario. Dit zorgt voor een EMU-schuldreductie van 2,3% en extra rentelasten van € 755 mln. (gebaseerd op de gemiddelde rekening-courantrente voor 2023). Als gevolg van verplicht schatkistbankieren voor onderwijsinstellingen wordt de veronderstelde € 23,7 mld aangehouden in de schatkist.